Poštnina plačana v gotovini

Cena izvodu Din 1·—

Štev. 21. V Ljubljani, dne 7. junija 1934. Leto I.

PRELOM

Izhaja vsak četrtek
Naročnina letno Din 30·—

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v Ljubljani

Telefon št. 3770
Pošt. ček. račun št. 10·499

Naš tabor v Žalcu

Pozdravljen Žalec, ti ponos, ti duša prelepe Savinjske doline! Ni prvič, da je v tisočih zbran cvet naroda na teh zgodovinskih tleh. Tretjič od 6. septembra 1868. l. je zatrepetalo srce slovenskega naroda z vso elementarno silo, kakor vulkan je izbruhnilo iz njega nekaj silnega in se podzavestno zlilo v veliko, vročo, neodoljivo željo in zahtevo: pojdimo tja na sveta tla naše narodne pomladi, zberimo se tisočeri v srcu Savinjske doline, kjer so pred 64. leti tedanji puntarji proti oholemu despotizmu avstrijske vlade brez dovoljenja oficijalne slovenske prvaške politike Bleiweissove klike dvignili svoj glas za osnovne narodne pravice — pojdimo v Žalec, kar nas je borcev za poštenost in pravico! Le vkup, uboga gmajna izmozganega naroda, na noge vsi, ki še komaj zmagujete težka bremena, naložena na vaša šibka ramena od takozvanih osrečevalcev naroda in zakupnikov patriotizma! Pojdimo v Žalec, kjer se je l. 1918 drugič zbral narod v tisočih in tisočih ter potrdil na mogočnem taboru majsko deklaracijo, pretrgal za večno vse vezi s tisočletnim habsburškim trinogom in se izrekel za lastno jugoslovansko državo! (Iz govora tov. Gradišnika.)

*

So v življenju dogodki, pri katerih se nepričakovano na kakšnem mestu zbere toliko lepote, moči, hrabrosti, mladosti, zanosa, moške kljubovalnosti, toliko smelega poleta idej, urejenosti, volje do dela in napredka ter želje po ostvaritvi najlepših vzorov, ki jih ljudska duša nosi v sebi, da opazovalec začuden ostrmi.

Nekaj takega se je zgodilo prošlo nedeljo v Žalcu. Tabor savinjskih borcev je dokazal, da je naše ljudstvo vredno večje bodočnosti, zlasti pa, da zasluži na svoji zemlji, ki jo obdeluje v potu svojega obraza, košček sonca in hladilnega pihljaja vetriča svobode — **svoboda je delež pogumnih.** Savinjski borci so pogumni, zato jim svoboda gre po vsej pravici. S svojim urejenim nastopom, s svojo odločno besedo si jo bodo v mogočni falangi skupaj s tovariši iz vseh krajev naše domovine in države tudi priborili. Tako jim Bog pomagaj!

Več kilometrov pred Žalcem so sprejeli delegate Osrednjega izvršnega odbora motorizirani reditelji. Malo pred trgom je obsulo njihov avto, na katerem sta se vozila tudi tovariša Vidmar in Lorger, petdeset zalih konjenikov, ki so bili vsi enako oblečeni, v belih platnenih srajcah in s petelinjimi peresi za klobukom. Delegate je ognjevito nagovoril in pozdravil z dobrodošlico poveljnik konjenice in predsednik »Boja« v Žalcu tov. Vabič. Za avtomobilom delegatov se je medtem nabrala vrsta s trobojkami okrašenih kmečkih voz, avtobus z udeleženci iz Trbovelj in dolga vrsta kolesarjev. Ko je ta povorka stopila v trg, je z dvema godbama, šoštanjsko in zabukovško, prikorakalo nasproti v četverostopih in z vihrajočimi zastavami na čelu moštvo »Boja« iz raznih krajev savinjske doline. Čisto spredaj so stopali naši vrli Celjanje, ki tako vzorno širijo naš pokret z delom in vzgledom. Občinstvo ob strani je navdušeno pozdravljalo sprevod. Vzklikanje se ni in ni moglo poleči. Kot vihar se je nosil odmev nad Žalcem in utihal šele daleč sredi polja med hmeljskimi nasadi.

Taborski prostor za hmeljsko zadrugo se je kmalu napolnil do zadnjega kotička, kljub pekoči vročini, je ljudstvo tri ure vztrajalo na mestu.

Po službi božji so pevci prekrasno zapeli »Oj Doberdob«. Takoj nato je zborovalce kratko in jedrnato nagovoril predsednik Vabič ter predložil vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju. Zborovalci so mu pritrdili z urnebesnim odobravanjem in vzklikanjem kralju. Državno himno je ljudstvo poslušalo v spoštovanja polni tišini. Zbor je nato poslal pozdravno brzojavko tudi banu Marušiču.

Nato so začele v tem krasnem okolju — vse naokrog so se videli zeleni hmeljniki, hribci, prekipevajoči bujnega zelenja, vmes pa so bili posejani beli domovi in božji hrami — odmevati besede govornikov, ene navdušene, druge vznešene, tretje resne, pa tudi marsikatera šegava ali pikra je padla vmes.

Govorili so: tov. Orel iz Celja, po domače in presrčno, da se je marsikomu zganilo nekaj v srcu; tov. Lorger iz Ljubljane, Savinjčan po rodu, resno in zgoščeno o odnosih »Boja« in njegovega članstva do države, do armade in do narodnih korporacij; tov. Gradišnik iz Celja je z vso govorniško umetnostjo, ki je njemu lastna, obračunal ob odobravanju vsega poslušalstva s tistimi nasprotniki, kateri svetlim ciljem »Boja« podtikajo gnusne izmisleke svojega pokvarjenega mozga. Za njim je nastopil tov. Stane Vidmar, ki je po večminutnem vzklikanju in ploskanju s šegavo svojo besedo začel obravnavati pereča gospodarska vprašanja, ki zanimajo naš narod; kot zadnji bi bil moral nastopiti priljubljeni govornik, tov. doktor Hočevar iz Celja, pa je bil tabor radi bližajoče se nevihte po triurnem trajanju zaključen.

Pevski zbor je zapel še nekaj narodnih pesmi, nato pa so se množice uredile v četverostope in odšle z godbo v trg, kjer se je vršil obed in prijateljski razgovor. Srečavali so se tovariši iz nekdanjih časov, obujali so se spomini, kovali načrti, polagali so se temelji novim organizacijam »Boja«.

Radi pomanjkanja prostora nam ni možno postreči našim čitateljem z govori. Pač pa prinašamo v naslednjem nekaj značilnih misli tov. Lorgerja:

»Ali naj res ostane borba med politično strankarskimi tekmeci za teh naših 26 poslanskih mandatov večen povod škodljivi in ves naš napredek ovirajoči razdvojenosti med našim narodom? Ali naj bo naše pošteno in delavoljno ter skozi in skozi državnotvorno ljudstvo za večne čase samo žoga pod nogami naših političnih nogometašev? Naj se že vendar enkrat preneha s to ostudno igro za kožo našega ljudstva.

Proč z demagoško nam vsiljeno medsebojno borbo za osebne koristi raznih političnih mogotcev! Ljudstvo zavedaj se samega sebe! Bodi ponosno, suvereno in zrelo v upravljanju samega sebe! Vsaka vas, vsaka občina mora postati kakor vzgledna in složna družina, v kateri se vsi člani med seboj ljubijo in spoštujejo ter delajo vsi za enega in eden za vse. Takšne vasi in takšne občine bodo **najtrdnejši temelj naše državne zgradbe,** ki je tudi vrata peklenska ne bodo premagala.

Prav zato smo si pa nadeli kot prvo skrb v programu našega gibanja duhovno pripravo narodne in državne obrambe. Kajti vojaki smo, vojaki v civilu, rezervna armada naše hrabre narodne vojske. Na naših ramenih leži vsa teža in odgovornost obrambe naših nacijonalnih in državnih meja. **Smo za mir, toda presenetiti se ne damo od nikogar!**

Zato hočemo stati tudi v miru bok ob boku z našimi aktivnimi tovariši. Njihova skrb je, da bo naša narodna in državna obramba v tehničnem in materijalnem oziru na višku, mi smo se pa lotili njene duhovne in moralne priprave. **Kajti trajni mir lahko uživa samo tisti narod, ki je duhovno in stvarno pripravljen da ga brani.**

Zjediniti hočemo zato naš narod na podlagi onih vrlin in krepkosti, ki jih goji naša hrabra in narodna vojska, ker smo se prepričali, da se z dosedanjimi metodami naših strankarjev to zjedinjenje ne bo dalo nikdar doseči!

Iz tega razloga gojimo vojno tovarištvo in disciplino, medsebojno zaupanje, ljubezen in slogo. V čim večjem stopnjevanju požrtvovalnosti za Kralja, narodno in državno skupnost, se zavzemamo za skrajno poštenost, značajnost in socijalno pravičnost.

Tovariši! Nekateri nasprotniki našega gibanja so se začeli skrivati zadnji čas za svetlo ime **Sokola kraljevine Jugoslavije,** hoteč ga zlorabiti proti nam. Sokolska ideologija in sokolski program propagira enakost, bratstvo, svobodo, složnost, socijalno pravičnost, patriotične nacijonalne vrline ter zbližanje vseh slovanskih narodov. Vse to ima v programu tudi naš pokret Borcev Jugoslavije. Vsak **pravi** Sokol, ki je Sokol po srcu in ne samo po sokolskem znaku, se tega zaveda in deluje z nami roko v roki. Zato tudi nismo čutili potrebe, da to dejstvo še prav posebej naglasimo in poudarimo napram takšnim **pravim** Sokolom. (Živeli pravi Sokoli!)

Tisti »Sokoli« pa, ki so s svojim srcem in dejanji daleč od pravega sokolskega programa in ki so tudi v Sokolu predvsem samo zagrizeni strankarji, ti pa našega dela in programa Združenja borcev Jugoslavije **seveda nočejo razumeti, kakor tudi sokolskega programa nikdar razumeti niso hoteli, še manj pa so se kdajkoli v svojem življenju po njem ravnali. Zato tudi lahko mirno ugotovimo: kdor je dober Sokol po srcu, ta je dober naš Borec Jugoslavije!** (Živio Sokol!)

Lep primer pravilnega pojmovanja programa Združenja borcev Jugoslavije je bil podan zadnji čas baš tukaj, v nekem trgu naše lepe Savinjske doline. **Načelnik tamkajšnjega Sokola in bivši načelnik Orla sta si podala roko, se objela ter prijela složno za prapor Združenih borcev Jugoslavije.**

Tovariši! **To je prava jugoslovanska nacijonalna linija vsenarodne sloge! V tem znamenju bomo zmagali nad samimi seboj in nad svojimi bratomornimi razprtijami. In edino v tem znamenju bomo lahko zmagali tudi nad vsemi zunanjimi sovražniki naše lepe kraljevine Jugoslavije.** (Viharno odobravanje.)

Pogled na zborovalce okrog govorniškega odra na taboru v Žalcu.

Naše gibanje zmagovito prodira. Ljudstvo se trumoma zbira okoli »Boja«, oznanjevalca nove dobe, prerojenja naroda nove Jugoslavije reda, pravice in poštenja. Vse borce prešinja jeklena volja zmage. Nasprotniki so silovito vznemirjeni, ker vidijo, da jim zmanjkuje tal izpod nog. Začeli so zgubljati živce. Ogabni napadi po časopisju, smešne denuncijacije, podli manevri kot v Konjicah, bedaste »tajne« okrožnice o razliki med borci in bojevniki, nervozno sestajanje mejnih grofov in korifej, seje »kompetentnih« krogov itd. so najboljše znamenje, da staro propada in vstaja nov svet. Borci, v zbor! Naprej po začeti poti, od katere ne odstopimo za las! Naprej v zmago!

Hotimir:

Memento

Letos 2. majnika so v Velikovcu na Koroškem slovesno praznovali **petnajstletnico, odkar so na ta dan pregnali Jugoslovane iz Velikovca.** Slovesnosti se je udeležil sam tedanji poveljnik nemških čet general Hülgerth, sedanji koroški deželni glavar. Na trgu je bila sv. maša z asistenco, nastopili so mnogi govorniki, med njimi tudi general Hülgerth, in Velikovec je ta dan, 2. majnika 1934, dobil vojaško garnizijo sto mož.

Seveda so se pred 15 leti čez dober mesec, začetkom junija 1919, morali Nemci zopet umakniti iz Velikovca. Potem je tukaj bival dobro leto, do plebiscita, general Maister.

Letos obhajamo tudi petnajstletnico odkar so jugoslovanske čete zasedle Celovec. **To se je zgodilo 6. junija 1919.** Na pritisk iz Pariza so se Jugoslovani zopet umaknili iz Celovca zadnjega julija 1919. Torej so bili Jugoslovani gospodarji Celovca skoro 8 tednov.

Tedaj je imela jugoslovanska vojska zasedeno tudi Gosposvetsko polje. Osvobojena je bila Gospa Sveta — žal, da za tako kratek čas. Na vrhu Sv. Helene ali Magdalenske gore so taborili jugoslovanski vojaki.

Sv. Helena je severna stražnica slovenske zemlje na Koroškem. To je gora visoka 1058 m. Dviguje se nad Celovško ravnino. Krasen je razgled z gore Sv. Helene. Ob južnem vznožju stoji župnijska cerkev na Otmánjah. Cerkev sv. Helene, ki stoji vrhu gore in po kateri ima gora ime, spada v župnijo Otmanje. Župnija Otmanje je še slovenska župnija, a se je v zadnjih desetletjih zelo ponemčila. V cerkvi je zdaj na Otmanjah vse nemško, v šoli seveda tudi. Župnija Otmanje se razprostira deloma po južnem pobočju Sv. Helene, deloma pa po polju ob vznožju Sv. Helene.

Dobro uro hoda v jugo-zapadni smeri od Otmanj, je Gospa Sveta. Danes je Gospa Sveta trg, že zelo, zelo ponemčen. A po vaseh okrog Gospe Svete se še govori slovensko. Čuditi se moramo, kako globoke korenine ima narodna govorica. Vse je že nemško, šola in cerkev in vse javno življenje, a slovenski jezik tod okrog Gospe Svete še ni zamrl. Seveda bije slovenstvo obupen boj in umira, mladino vzgajajo nemško in v nemškem mišljenju, a še se jim ni posrečilo slovenstva zatreti do korenine.

In tam blizu Gospe Svete, kakih 10 minut od cerkve, stoji sredi ravnine vojvodski prestol, priča starodavnih dni, ko je bilo še vse slovensko tod okrog in ko je tudi novoustoličeni vojvoda moral odgovarjati v slovenskem jeziku.

In lepa je ta zemlja, kako krasen je pogled z gore Sv. Helene doli po slovenski Celovški ravnini, doli na Celovec in na Gospo Sveto!

Nekaj besed — mimogrede

Neki list je objavil pred tednom dni poglavje o bojevnikih, ki ga je napisal kulturni delavec, ki stoji daleč od dnevne politike. Verjamemo prav radi, da je ta članek napisala oseba, ki stoji daleč od dnevne politike, ker bi sicer ne mogli razumeti, kako je mogoče, da je dotični gospod **tako strašno neinformiran o bojevniškem pokretu in slep za vse ono, kar se je zgodilo v zadnjih 20 letih.** Zato moramo zopet ponavljati stvari, ki so že znane vsem.

Pisec se predvsem boji, da se z bojevniškim pokretom ruši »narodna« disciplina, ne pove pa, **kaj razume pod narodno disciplino.** Vprašuje, kdo so oni, ki kličejo pred sodni stol »preizkušene voditelje«. Gotovo je za vse one, ki strahujejo druge na temelju svoje »narodne« discipline, neprijetno, če jim kdo izprašuje vest in zahteva od njih **enake pravice in dolžnosti za vse, posebno, če se od njih zahteva obračun.** Narodna disciplina ne obstoji v tem, da sme samo eden nesmotreno in nekontrolirano poveljevati, pretežna večina naroda pa da mora, zaskrbljena za svojo bodočnost, ubogati in gledati, koliko nerednosti se dogaja na škodo vsega naroda. Hvala lepa za tako disciplino! Sicer pa, če pravite, da bojevniki rušijo »narodno« disciplino, nič za to, glavno je za bojevnike, **da bo kmalu ves narod discipliniran v bojevniških vrstah in da bo na ta način zopet vpostavljena narodna disciplina,** ki so jo v resnici izrabljali do sedaj protivniki bojevniškega pokreta v **nenarodno korist.** Zato vam je res lahko hudo, da krši ves narod vašo »narodno« disciplino.

Kar se pa tiče onih, ki kličejo »preizkušene voditelje« pred sodni stol, je treba reči, **da je ta klicatelj ves narod.** Saj mora biti vendar tudi ljudem, ki se bavijo samo s kulturnimi stvarmi, znano, da se udeležujejo bojevniških taborov in zborovanj v naši banovini **tisočglave množice, ki odlično razumejo današnje potrebe in razmere in se brez vsakega pritiska z navdušenjem oklepajo novega pokreta.** In »preizkušeni voditelji« dobro čutijo, da jih v boju za obstanek preizkušeni narod kliče pred sodni stol. Ta sodni stol pa ne bo v kaki sodni dvorani, kakor bi si protivniki vsenarodnega pokreta želeli, temveč vse kje drugje. Sodilo se bo na temelju izvedeniškega mnenja iz knjigovodstvene stroke. **Zato glejte, da uredite kmalu svoje knjige!** Naj pridejo kakršnekoli težkoče, prepričani smo, da končno pride do obračuna.

Cilji novega vsenarodnega pokreta so zapisani v pravilih, katere si lahko vsak nabavi in se ne bomo za to prepirali, ker vemo, da so o tem poučeni že vsi Slovenci brez izjeme. Moramo pa odgovoriti listu, ki trdi, da je osnova bojevniškega pokreta zgrešena, češ da udeležba Slovencev v svetovni vojni ne more biti podlaga za organizacijo, ker da je med drugimi velik del podlegel avstrijski vzgoji takratnega slovenskega klerikalizma in se zagrizel v sovraštvo nad rodnimi brati. Take trditve in zaključki so ali **izrodek zlobe** ali **posledica nepoučenosti. Eno in drugo je za inteligenta žalostno.**

V pravilih je rečeno, da je Združenje borcev Jugoslavije (Boj) **zveza bivših in bodočih vojakov na ozemlju dravske banovine ter njihovih somišljenikov.** Ne gre torej samo za organizacijo bivših avstrijskih ali romantičnih veteranov, temveč tudi **za zvezo jugoslovanskih in bodočih vojakov,** katerim je na srcu **duhovna in stvarna priprava narodne in državne obrambe** in pospeševanje vsestranskega napredka **celokupnega** našega naroda. V ta pokret pa spadajo tudi vsi somišljeniki, ki niso bili ali ne bodo več vojaki, katerim je pa omenjena **obramba in narodni napredek najvišji zakon.** Osnova pokreta je torej v najširših narodnih vrstah. V organizaciji so osebe, ki so se borile že kot avstrijski državljani **na strani našega jugoslovanskega Piemonta** in so že takrat pokazale svoj **nesebični patriotizem.** Pa pride neki list s svojim »odličnim kulturnim delavcem«, ki vidi pred seboj samo še avstrijske uniforme! Ali res ne vedo pri tem listu, **da noben pameten in pošten človek več ne misli na avstrijske uniforme,** marveč da je Avstrija že zdavnaj propadla s pomočjo tistih naših junakov, ki so se umikali pred avstrijskimi in nemškimi uniformami preko Albanije v mrazu in snegu, v blatu in nadčloveškem trpljenju ter ki so nam pomagali s svojo krvjo in svojim junaštvom na solunski fronti in drugod, da smo dosegli svojo narodno svobodo? Le redki so bili med Slovani, ki so se ponosno oblačili v avstrijske uniforme in se potegovali za avstrijske medalje in križce. **Češki in jugoslovanski** »tahinirarji« pa so zbežali iz redov avstrijske vojske, brž ko se jim je ponudila prilika, in so onstran meja vstopali v vojske, ki so se borile tudi za našo svobodo. Čehi so v Sibiriji ustvarili močno armado, ki je bila ena izmed prvih in najvažnejših činiteljev za češkoslovaško samostojnost. Drugi slovanski vojaki v avstrijski vojski **pa so pripravljali doma narodni upor in polom** in sicer so ga pripravljali pod zelo nevarnimi okoliščinami. Vsi ti slovansko zavedni »tahinirarji« so napravili popolnoma **svojo narodno dolžnost in so danes najboljši jugoslovanski vojaki.**

Zmeniti se moramo še o klerikalcih, ki so se — kot pravi ta list — vsled avstrijske vzgoje zagrizli v sovraštvo nad rodnimi brati. **Minuli so časi, ko smo se šli klerikalce in liberalce.** Dosegli smo svojo narodno državo, kjer imamo vse **druge skrbi in dolžnosti.** Slovenci se dobro zavedamo, da je v naši državi še drugih 13 milijonov Jugoslovanov, ki se ne igrajo liberalce in klerikalce, ter Slovenci to upoštevamo. Vemo tudi, kakšna je bila avstrijska vzgoja. **Toda Avstrija je za vekomaj umrla in ž njo so umrli pri nas liberalci in klerikalci.** Od prevrata sem se je zelo mnogo spremenilo, duše in pameti so se spremenile vsem poštenim Slovencem. **Današnja gospodarska in moralna kriza pa je povrhu priklicala na dan vse drugačne pokrete, ki so važnejši in usodnejši za nas kot je bilo prejšnje naše malenkostno strankarsko polit. opredelenje.** V bojevniških organizacijah je mesta za bivše klerikalce, liberalce, socijaliste, narodnjake in kmetijce ter za vse poštene ljudi, **katerim pa mora biti na tem, da se zboljšajo naše gospodarske, socialne in moralne prilike.** Mi hočemo uplivati na javno mnenje **tudi v obstoječih političnih organizacijah,** kajti mi ne izključujemo od sodelovanja nikogar. Zahtevamo le nesebično delo, poštenje in pravico za vse. Kadar pa prestopi kak strankar naš prag, si mora pred pragom s čevljev otresti svoj **strankarski prah in misliti na narodno solidarnost in občo blaginjo.**

Morda mislijo gospoda pri tistem listu, da bivši klerikalci niso ljudje, da niso tudi oni naši državljani, da ne plačujejo davka in da v vojski ne bodo plačevali krvnega davka? Tudi zanje mora biti enaka pravica, kajti tudi oni bodo branili kot dobri in zvesti Jugoslovani svoj dom pred sovražnikom in skrbeli za boljšo bodočnost nas Slovencev in vseh Jugoslovanov.

Zato se bodo morali gg. nasprotniki navaditi tega, da se ruši njihova disciplina, katere pa, med nami na uho povedano, nikjer ni. Napram bojevniškemu pokretu ni narod ravnodušen, kot misli tisti list — **in tudi inteligenca — se zanj zelo zanima.** Bojevniški pokret je objel že ves slovenski narod, ker ima čiste in jasne cilje in namene **v korist in čast nas Slovencev in vseh Jugoslovanov. — T.**

Savinjski borci v sprevodu po Žalcu.

Tabor pri Sv. Urhu nad Zagorjem

Že na predvečer tega važnega dne, katerega je bil napovedan na prijaznem gričku poleg cerkve Sv. Urha tabor zagorskih bojevnikov, se je zbralo na kraju zborovanja mnogo ljudi, ki so prisostvovali narodnemu veselju in zažiganju velikanskega kresu.

Svoje složno navdušenje za bojevniško gibanje pa so Zagorčani in okoličani pokazali v nedeljo, ko so jo že pred 9. uro začeli ubirati na grič Sv. Urha. Do 10. ure se je zbralo na kraju zborovanja nad 3000 ljudi, ki so po končani maši napeto pričakovali začetka zborovanja. Prišli so iz vseh krajev prijazne in žalostne zagorske doline z zastavami in konjeniki. Trboveljski sosedje so se udeležili tabora s četo nad 500 ljudi.

Ob 10.20 je otvoril tabor predsednik zagorske skupine in po kratkem pozdravu prebral vdanostno brzojavko, ki je bila odposlana Nj. Vel. Kralju. Nato so pevci zapeli »Doberdob«.

Nato je povzel besedo Zagorčan tov. Kovač, ki je v jako temperamentnem in jedrnatem govoru orisal žalostne razmere, v katerih živi ta rudarski okraj, kako se je sejala med ljudi pri vsem tem vedno nesloga in strankarstvo in se gojilo denuncijantstvo. Pozival je svoje rojake, naj se oprimejo složnega edinstvenega nadstrankarskega dela za obnovitev gospodarskih razmer v naši državi, ki bi ob pravičnem in poštenem gospodarjenju dajala dovolj kruha vsem. Apeliral je na zborovalce, naj ostanejo neomajno zvesti jugoslovanski ideji državne skupnosti in naj z bratstvom in slogo pomagajo popraviti ono, kar so v letih strankarskih bojev in izpodrivanj zamudili in končal svoj govor z navdušenimi vzkliki kralju in domovini. Množica se je z enakim navdušenjem odzvala.

Drugi govornik, agilen tov. domačin iz Zagorja, je risal v srce segajočih besedah žalostne razmere, ki jih preživljajo prebivalci te žalostne doline, kako se bore za svoj borni kruh in kako jim bo kmalu tudi ta obupna borba onemogočena. Saj več praznujejo kot delajo. Od nobene strani pa ni onega izboljšanja, ki so ga politični priganjači obljubljali. Razočaranje je veliko, nezaupanje je veliko. Toda novo vsenarodno gibanje hoče pokazati izžemalcem, da je narod še vedno trden in zavesten in navdušen za enotno močno jugosl. državo, da pa ni več pripravljen nasedati političnemu slepomišenju in izkoriščanju velekapitala. Postavil je primer, kako je narod trpel v tuji državi in kako še vedno trpi v lastni državi, kjer bi lahko užival srečne in zadovoljne dneve.

Za njim je povzel besedo tov. Miklavčič iz Trbovelj, ki je v kratkih besedah pozdravil zborovalce v imenu trboveljske skupine ter pozval vse v zbor pod bojevniški prapor.

V imenu ljubljanske skupine bojevnikov je pozdravil zborovanje tov. Golob, ki je izrazil svoje veselje nad velikansko udeležbo in pa nad složnostjo, s katero tudi ta okraj sprejema novi evangelij narodnega gospodarskega in kulturnega življenja. Poročal je udeležencem tabora, kako navdušenje vlada širom naše slovenske zemlje za to gibanje, kake množice se udeležujejo teh taborov. To dokazuje, da je naš kmet in delavec in ves naš narod še dovolj trden in žilav, da se loti borbe proti onim, ki so od prevrata in osvobojenja pa do danes pod krinko lepih strankarskih gesel zavajali ljudstvo k mlačnosti in nevednosti. To prepričanje imajo mladi rodovi, ki še niso pokvarjeni, ki so še resni, nesebični in imajo še ideale. Iz tega prepričanja se je rodila ta bojevniška misel, ki hoče narod vzpodbuditi k novemu delu, ki ga hoče osvoboditi od obupavanja, ki se ga je lotilo. Trdo in težko je plačevanje davkov — plačujemo jih, izvršujemo predpise zakonov kot dobri državljani, ki so za edinstveno, gospodarsko močno in narodno jako Jugoslavijo. Plačevali smo in upali, da bo denar zalegel in se s pridom vrnil med narod. Toda prišlo je razočaranje za razočaranjem, narod je začel obupavati, obljube so ostale neizpolnjene in na kraju vsega se je pojavilo nezadovoljstvo. Pozval je govornik ljudstvo, da tudi vsa ta dejstva ne smejo biti razlog za obupavanje. V Jugoslaviji je ob poštenem in preudarnem gospodarjenju prostora še za več kot 15 miljonov sitih, oblečenih in zadovoljnih Jugoslovanov. Rešitev pa je v tem, da bo ta narod vrgel iz sebe gnilobo in se oprijel novega gesla: Složna stanovska borba brez poklicne politike. (Navdušenje.)

Vsakdo ima svoj poklic, ki mu ga je dala priroda sama, vsak poklic je važen, vsi smo velika rodbina, v kateri moramo eden drugega spoštovati in upoštevati.

Na koncu svojega govora je govornik v rezkih in krepkih besedah pozval narod, ki je bil zbran, naj obudi v sebi oni ponos, ki je bil ravno njemu tako svojstven in ki mu je dal moči. Obudi naj ponos in pokaže izkoriščevalcem, da ima narod še toliko samozavesti in hrbtenice, da se bo znal obraniti svojega notranjega sovražnika. (Odobravanje.)

Končno je sledil govor tov. St. Florjančiča, ki je s kratko, pa zato jedrnato besedo orisal najvažnejše gospodarske probleme našega naroda. Zbrano ljudstvo je pazljivo sledilo izvajanjem govornika, ne štedeč pri tem z odobravanjem.

Tabor se je končal v najlepšem redu. Zagorci so se razhajali z novimi mislimi in z novim upanjem, da našemu narodu vendarle zasijejo lepši časi, ko se vsi strnemo v mogočno falango, ki bo družila vse tvorne sile Jugoslavije od Triglava do Vardarja.

Združenje borcev Jugoslavije »Boj« v Ljubljani.

Po najvišjem nalogu, ki mi je bil priobčen iz Dvorne kancelarije preko Ministrstva za notranje posle, mi je čast izročiti Vam zahvalo za izraze udanosti, ki ste jih poslali Njegovemu Veličanstvu kralju o priliki javnega shoda, ki se je vršil dne 21. maja 1934 na Žalostni gori, srez Ljubljana.

Ljubljana, dne 1. junija 1934.

Upravnik policije: Podpis.

Zbor v Šmarju pri Jelšah dne 27. maja

Zbor se je vršil ob ogromni udeležbi do 3000 ljudstva iz celega okraja. Najavljena je bila tudi večja udeležba Hrvatov iz več ur oddaljenega okraja, vendar so izostali radi slabega vremena in nalivov, ki so trajali od sobote do nedelje zjutraj. Zato pa je bil tembolj častno zastopan šmarski in tudi kozjanski srez. Le malo je bilo vasi in občin, ki ne bi bile zastopane na zboru. Zbor se je vršil na javnem trgu, ki se vzpenja vzhodno od župne cerkve. Otvoril ga je s kratkim pozdravom član pripravljalnega odbora tov. Lešnik. Prečital je udanostno brzojavko kralju, ki je bila od množice sprejeta z navdušenim vzklikanjem. Ravnotako navdušeno je bil sprejet tudi pozdrav banu dr. Marušiču. Po uvodnih besedah tov. Lešnika je spregovoril v imenu Osr. izvrš. odb. »Boja«, tov. Lorger iz Ljubljane, ki je podal uvodoma izjavo v imenu »Boja«, kakor je bila podana ta dan tudi na drugih zborih. Nato je razpravljal o programu »Boja« ter orisal značilne momente za duhovno in stvarno pripravo našega naroda v narodnem in državno obrambnem oziru.

Razpravljajoč o korupciji in javni nemorali je govornik podčrtal, da je pri nas najhujša ona korupcija in nemorala, ki temelji v umazanih in nemoralnih metodah raznih, javno se udejstvujočih velikašev. S krepkim pozivom k složnosti v narodu brez ozira na kakoršnokoli bivšo ali sedanjo strankarsko pripadnost je govornik zaključil svoj govor, ki je bil često prekinjen od navdušenega pritrjevanja tisočglave množice.

Kratek pozdrav svojim bivšim vojakom tovarišem je sporočil major v pok. tov. Orel, predsednik krajevne org. »Boja« iz Celja. Njegov pojav in presrčne besede so našle enak odziv v množici zbranih borcev.

Navdušujoč govor o aktualnih dnevnih problemih je imel tov. Šribar iz Celja.

Globoko zasnovan govor z opisovanjem krajevnih težav in potreb šmarskega sreza je podal tov. Hočevar iz Celja, ki je žel veliko odobravanja in pritrjevanja zbrane množice.

Nato je spregovoril nekaj navdušenih pozdravnih besed tov. Gregorič iz Rajhenburga ter pozval navzoče na zbor v Rajhenburg.

Ob 10. uri 30 min. je zaključil tov. Lešnik lepo uspeli zbor. Množica krepkih mož in fantov se je mirno in disciplinirano razšla ter še dolgo komentirala v gručah med seboj globoke vtise novega doživetja.

Dasiravno je bilo nebo ves čas prekrito s težkimi, svinčeno sivimi oblaki, vendar je ostalo naklonjeno zborovalcem do konca.

Navajamo odlomek iz govora tov. dr. Hočevarja iz Celja.

T o v a r i š i ! Lep je Šmarski okraj, zemlja je rodovitna, kakor ustvarjena za agrarno kulturo, živinorejo in perutninarstvo. Širom domovine in izven naših mej je znan slatinski raj. In vendar je ljudstvo v tem okraju ubogo, tako revno, da rabijo ljudje za uživanje tudi živinsko sol, pa ne samo to, celo denaturirano industrijko sol.

Eden najvažnejših vzrokov te velike bede so **slaba prometna sredstva** v tem srezu.

Saj kmet ne more spravljati svojih pridelkov niti na trg, da bi vsaj zanje, posebno za sadje, grozdje in vino dobil kaj denarja. Jabolka se na vozeh razbijajo in so seveda vsa obtolčena, tako, da jih je nemogoče izvažati.

Pravzaprav sta v vsem okraju samo dve primerni prometni žili. To je obsotelska cesta in pa nova cesta Sv. Jur-Kozje. **Manjkajo pa vse povprečne zveze,** ki bi vezale ti dve cesti z osrčjem sreza.

Največje važnosti je dograditev banovinske ceste iz Zibike v Pristavo, kjer manjka samo še en dober kilometer do zveze s staro banovinsko cesto iz Podčetrtka v Mestinje. Treba bi bilo zgraditi že trasirano cesto iz Sodne vasi skozi Vonarje v Slatino, nadalje cesto Pečica — Cecinje, za katero je ljudstvo samo zbralo že okrog 70.000 Din. Ena najbolj potrebnih cest pa bi bila cesta Golobinjek—Verače—Virštanj z enim odcepom na Loko pri Žuzmu in z drugim na Lisično.

Vse te ceste so krvavo potrebne in bi se z njih izgraditvijo takoj povečalo blagostanje v okraju, posebno, ker bi bili zaposleni pri delu samo domači ljudje. Kmet te ceste zahteva in to njegovo življensko zahtevo bi morali **oni, ki pravijo, da so njegovi voditelji, izvojevati.**

Šmarski okraj sam teh javnih del radi svoje siromašnosti ne more izvršiti. **Zato pa je sveta dolžnost vseh merodajnih činiteljev, da povsod in vedno opozarjajo na to.** Prepričan sem, da njihov klic ne bi ostal glas vpijočega v puščavi, če bi se resno zavzeli za to.

Da se dá z resno voljo in požrtvovalnostjo nekaj doseči, sta dokazala bivši oblastni poslanec g. Turk in banovinski svetnik g. Gajšek, ki sta že veliko dobrega izvojevala in dosegla za ceste v šmarskem okraju.

Zahtevamo tudi, da se odgovorni činitelji pobrigajo vsaj za to, da bo ljudstvo imelo **pitno, zdravo vodo.** V tem oziru je na najslabšem kozjanski okraj, kjer bo treba čimpreje zgraditi higijenske vodnjake, da si ne bo ljudstvo še nadalje kvarilo zdravja s pokvarjeno vodo.

V teh krajih, posebno v rogaškem okraju, je nekdaj bujno cvetela **domača industrija brusnih kamnov** in so imeli ljudje od nje lepe dohodke. **Sedaj pa je ta industrija popolnoma propadla, ker se nihče ni brigal za to, da bi se ta v naši državi skoraj edinstvena industrija zaščitila.** Zato pa je **domači trg** poplavljen **z inozemskim** blagom, na izvoz pa tudi ni mogoče misliti, ker je za vsako izvozno dovoljenje potrebno **potrdilo o plačanih davkih.** Tega potrdila **pa seveda ni mogoče dobiti,** ker ni denarja, da bi se davki plačali.

Mi spoštujemo zakone in uradnike. Zahtevamo pa od njih, da vršijo svojo nalogo vestno in v blagor ljudstva,- da se ne bodo več dogajali slučaji, da je morala v teh itak že težkih časih crkavati živina samo radi tega, ker strokovna pomoč vkljub prošnji ni pravočasno prišla.

Ne smejo se več dogajati slučaji, da bi kmetje, ki prihajajo n. pr. na kakšno licitacijo iz daljnih krajev, morali čakati po več ur, ker en sam gospod slučajno nima časa biti na mestu ob določeni uri.

T o v a r i š i !

Težke in hude so rane, katere bo treba zaceliti. Mnogo trdega in težkega dela bo potrebno, da se popravi vse to, kar je zakrivila nesposobnost nekdanjih in sedanjih političnih generalov.

Zato pa je potrebno, da se **združimo vsi, ki smo za poštenje in pravičnost v enotno, nezlomljivo nadstrankarsko fronto. Pozabiti** moramo na vse, kar nas je razdvajalo. Stisniti si moramo roke, **za večno pokopati** vse strankarske prepire, iztrgati moramo iz naših src vso staro strankarsko miselnost in si na razvalinah starega strankarskega življenja zgraditi **v slogi vseh pravih poštenjakov novo življenje skupne sreče, zadovoljnosti, enakopravnosti in svobode.«**

Prizor z veličastnega zborovanja v Šmarju pri Jelšah, dne 27. maja t. l.

Zadnji „Domoljub“ je prinesel uvodnik, ki je po svoji vsebini enak člankom iz drugih listov. Očividno temelji ta uvodnik na nepoznanju ustroja naše organizacije. Ni pa izključeno, da za tem uvodnikom tiči tudi kaj drugega. Ker ne želimo, da bi ta uvodnik kogarkoli zavajal v zmoto, bomo v prihodnji številki podali primerno pojasnilo.

Dva zbora na Dolenjskem

Kostanjevica—Sv. Križ. Na lepem hribčku nad Kostanjevico »pri dobrem svetu« se je v nedeljo 3. t. m. zbralo čez 1000 borcev. Najprej je bilo cerkveno opravilo, kjer je imel spominski govor vojni kurat tov. Bonač. Zbor je zapel »Oj Doberdob«. Nato je z govorniškega odra s kraljevo sliko otvoril zbor župan tov. Likar, ki je pozdravil zborovalce v imenu mestne občine in pripravljalnega odbora »Boja« ter prebral vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju in pozdrav g. banu. Cel zbor se je, kot povsod, pretvoril v navdušeno manifestacijo za kralja, Jugoslavijo, pravico in poštenje. Ganljivo domoljuben govor je imel šolski upravitelj tov. Pirnat. Za njim je govoril tov. Kerin v imenu kmečke mladine. Njegove plamteče besede so vžgale poslušalce. Tovariša Marinko in Fabjančič sta s svojimi izvajanji zaključila zbor, ki je dokazoval enodušnost Kostanjevice in Sv. Križa v velikem pokretu borcev. Kostanjevica in Slinovice so bile okrašene z državnimi zastavami.

*

Cerklje. Cerkljanski borci so v nedeljo 3. t. m. pokazali svojo borbeno pripravljenost, bojno disciplino in izreden smisel za organizacijo. Vse Cerklje so bile v državnih zasavah. Bojevniška konjenica in oddelki kolesarskih rediteljev so prišli čakat tov. Marinka in Fabjančiča 4 km pred Cerklje, od koder so jih v slavnostnem pohodu v diru spremili na zborovališče, na obsežni trg pred cerkvijo. Sprejem je bil nadvse veličasten. Vrste borcev in mladina, moška in ženska, kakor tudi ostalo prebivalstvo so gromovito vzklikali kralju Aleksandru, kraljici Mariji in prestolonasledniku Petru ter kraljevskemu domu in pozdravljali došle govornike s takim navdušenjem, s toliko ljubeznijo in borbeno pripravljenostjo, da je moralo ganiti vsakogar in je bilo najbolje zadoščenje za vsa podla obrekovanja voditeljev borcev, ki so začeli pokret in ga neustrašeno vodijo baš zato, da rešijo slovensko ljudstvo njegovih pijavk in valpetov. Ljudstvo se zaveda da tisti časopisi in tista usta bruhajo ogenj in žveplo, ker jim je naš pokret stopil na prste. Ves narod je z ročnimi državnimi zastavicami pozdravljal odposlance Osrednjega izvršnega odbora »Boja«, cerkljanska dekleta pa so jih zasula s cvetjem in okrasila avtomobil z venci. — Cerklje, hvala vam! Naprej v borbo in zmago! Odposlanca je pozdravil na trgu predsednik pripravljalnega odbora »Boja« tov. France Hrovat z vznešenimi besedami. Odgovoril mu je s kratkim nagovorom na zbrani narod tov. Fabjančič. Ob zvokih glasbe se je nepozabni sprejem zaključil. Po končani sv. maši se je vršil na trgu mogočni javni zbor borcev. Vodil ga je tov. Hrovat, govorila pa oba odposlanca iz Ljubljane, ki ne bosta nikdar pozabila, s kakšnim viharnim navdušenjem so ju pozdravljali tisoči in tisoči zbranega naroda. Dolenjski borci, hvala vam! K vam naj se gredo učit neomajne vere v zmago pravice vsi malodušneži in omahljivci. Z burnim odobravanjem je bila sprejeta udanostna brzojavka kralju, ki so mu zborovalci neprestano prirejali urnebesne manifestacije. Godba je igrala državno himno. Govoril je še tovariš iz Rajhenburga. Zbor v Cerkljah je izmed najpomembnejših dogodkov v zgodovini našega gibanja. S takimi borci je zmaga gotova.

Zbora so se udeležile tudi čete Brežic z zastavo, borci iz Krškega, Leskovca, Rake, Šentjerneja itd. Dolenjska stran je na nogah, dolenjski borci marširajo, valjar prodira.

Naši zbori

v nedeljo, dne 10. junija 1934.

Begunje pri Cerknici: ob 11. uri. Govorniki: Matičič, Šifrer, Gombač.

BLED: ob 14.30 pop. Govorniki: Dr. Štulhofer iz Zagreba, Kuster, Vidmar, Zupan.

Dobrepolje: ob 14.30 pop. Govorniki: Fabjančič, Marinko, Nosan.

Šmartno v Tuhinju: ob 10. uri dop. Govorniki: Šturm, Rozina.

Gospodarstvo

Priv. doc. dr. ing. Č. Nagode:

K programu za naše investicije

Pred tedni je objavil »Prelom« pregledno poročilo o konferenci gospodarstvenikov, ki se je vršila z namenom, da premakne z mrtve točke vprašanje direktne železniške zveze dravske banovine s Sušakom. Govori in resolucije so v polnem soglašanju izzvenele v ono, kar ves severno zapadni del države že davno ve in ono, kar že 12 let dopoveduje »merodajnim faktorjem«, namreč: zahtevana železnica je **pokrajinska in državna nujnost in zato se mora dobiti denar za vsako ceno za nje gradbo.**

Kot je naravno, manifestativno zborovanje ni moglo in tudi ni smelo razpravljati o vsem, kar je v posredni ali neposredni zvezi z gradnjo izhoda Slovenije na Jadran. Vse kočljivo podrobno delo, ki mora še razčistiti bistvena gospodarska, finančna in tudi tehniško gradbena vprašanja, je bilo pridržano **akcijskemu odboru.** Javnosti ni znano, kako se namerava urediti njega notranje poslovanje, a brez dvoma bo treba velikega in strokovno sistematično organiziranega napora vseh interesentov, da se, če pride do gradnje, ta izvede na tak način, da bo zavarovan **trajni in trenotni** gospodarski interes dežele.

Morda je v času, ki je merodajen za usmerjanje odborovega delovanja primerno, da se javnost v tisku opozori na nekaj področij njegovega delokroga. Ako bode akcijski odbor širje pojmoval svojo nalogo, mora poleg obravnave osnovnega vprašanja, **kako zbrati za gradbo potrebna sredstva,** takoj **dati inicijativo tudi za vrsto gospodarsko-tehničnih preiskav,** ki bodo pravočasno odgovorile na vsa ona vprašanja, katera stopijo s prav elementarno silo v ospredje zanimanja, kakor hitro so finančna sredstva za gradbo na razpolago.

Na tem mestu naj danes iznesem v tem pogledu le nekaj stvarnih ugotovitev.

Dasi je trasa nove proge v bistvu že končnoveljavno določena, tudi z njeno izgradbo še davno ni ustvarjen tak prometni organizem, ki bi bil sposoben, z izgledom na uspeh, podvzeti konkurenčno borbo za **pritegnitev tranzita** iz srednje Evrope na naša gornje-jadranska pristanišča. **Ta pritegnitev je predpogoj večje rentabilitete nove proge,** a do sedaj smo še brez podrobnega gospodarsko tehničnega načrta, kako jo doseči.

Odboru je bila poverjena naloga, voditi akcijo tudi za zgradbo **cestne zveze** na naše morje. S tem je bilo načeto bistveno novo tehnično vprašanje. V katerikoli smeri se bode namreč **gradila na novo, ali preurejala obstoječa cesta** v moderno zvezo, vselej bo vodila preko povsem svojstvenega Visokega Krasa z njegovim posebnim prometnim življenjem in z njegovimi posebnimi materijalnimi prilikami. Le malo kaj se bo pri tej gradbi moglo enostavno prevzeti iz rezultatov inozemskih cestno-gradbenih izkušenj, večino dolgotrajnih priprav bo trebalo opraviti povsem na novo. Omenim naj na primer le ono, kar prebivalstvo prizadetih krajev najbolj zanima. Na cesti, prirejeni za avtomobilno-turistični promet, državna uprava ne bo smela trpeti nobenega težjega vprežnega prometa (les!), ker ta šibko in drago krovno plast cestišča prehitro poškoduje. S preureditvijo ene izmed obstoječih cest nastopi torej takoj vprašanje zgradbe vzporednega pota, namenjenega lokalnemu prometu.

Dasi kaj radi **govorimo** o načrtnem gospodarstvu, sedanji način **dela** pri nas več kot dovolj jasno govori, **koliko smo od gospodarskega načrta ravno v tej stroki še oddaljeni.** Ni še prav dolgo, ko smo n. pr. dobivali hribinski materijal za neko moderno cestišče iz Slavonije, boljša hribina pa je ležala neizkoriščena v neposredni bližini... Anketirali smo o modernih cestah, ne da bi bili jasno ugotovili, kaj je absolutna obremenitev ceste in specifična obremenitev cestišča, kljub temu pa smo, ne meneč se za to, delali važne sklepe in odločitve na tem področju.

Kot eden glavnih ciljev se pri zgradbi komunikacijskih zvez na severni Jadran poudarja **zaposlitev prebivalstva.** Nekateri so mnenja, da bode ta zaposlitev nemara največja in s tem kriza najbolj omiljena, če nadomestimo stroje s človeško delovno silo, **dasi pri tem za isti denar in pri minimalnih mezdah izvršimo manj dela nego pri delni mehanizaciji.** To naziranje moramo z vso odločnostjo odkloniti ter si biti na jasnem, da svet nikdar ni in ne bo »napredoval nazaj«. Gospodarsko in gradbeno-tehnično je stvar le tedaj pravilna, če tako izvedemo organizacijo naših javnih del, da bo pri skrajšanem delovnem času, a višji mezdi ter pri zaposlitvi [illegible]kega števila delavcev, ob enem v obratu [illegible] kolikor mogoče ves specijalni strojni park, s katerim razpolagajo danes naša podjetja. Med temi pa je treba organizi-

rati sistematično sodelovanje. **Finančne prednosti hitrejšega in obširnejšega dela pa morajo izravnati stroške za uporabo in obratovanje strojev.**

Pri kalkulacijah o ceni in primernosti zaposlitve ali celo nove nabavke strojev naj odloča načelo, da pri mezdah Din 2.— na uro, tudi lastnik stroja ne sme z njim drugega služiti — ako je dovoljeno glasno povedati žalostno paralelo — nego za obratovanje in amortizacijo mrtvega strojnega materijala potrebno svoto. **Le »mezdno favoriziranje strojevega dela« pred ročnim delom je nesocijalno in danes posebno neprimerno.**

Gradba železnice in ceste na Sušak bo spravila v obtok **preko 350 miljonov dinarjev.** Ta svota je brez dvoma zmožna poživiti omrtvelo gospodarsko delovanje vsega severnega dela naše države. Ne glede na to, dali dobimo denar v obliki notranjega ali inozemskega posojila, moramo v današnjih prilikah paziti na vsak dinar, za kaj in kje se ga porabi.

Dovršen tip finančnega načrta za zgradbo je v dobi gospodarskega zastoja sličen projektu o namakanju polja. Ne rešuje le vprašanj, od kod naj sredstva »črpamo«, enako važno mu je, kam naj se pričrpana sredstva »napeljejo«, da bode izvrševanje javnega dela **resnično pomagalo deželi, ne pa posameznim skupinam.**

Izdelati je torej treba obširen obrtno-industrijski zaposlitveni program, ki ne bode nudil le vse sigurnosti dobre tehnične izvršitve, temveč tudi socijalno politično garancijo pravilne udeležbe na koristi. **Edino tako organizirano delo zasluži energično podporo javnosti in oblasti.**

Iznesel sem nekaj misli in zavedam se, da morajo, če pride do njih uresničenja, že po naravi vzbuditi velika trenja in nasprotstva, ki jih je mogoče le z **avtoritativnim** in **premišljenim** posegom oblasti **omiliti** ali **odstraniti.**

Pogoj avtoritete pa je in ostane brezkompromisna pravičnost, ki mora v konkretnem primeru biti oprta na suh številčni račun in gospodarsko-tehničen dokazni materijal, ki ga pri nas kajpada morajo zbrati interesenti sami.

Če bi se posrečilo v tem pogledu ustvariti jasno sliko, bo to prvi poskusni korak k načrtnemu gospodarstvu, katerega marsikdo propagira, a se ne zaveda, da je njegov predpogoj **le smotreno delo in železna disciplina, cilj njegov pa prospeh skupnosti.**

Dopisi

Ljubljana, Bežigrad. Tu se je vršil informativni sestanek borcev v soboto 2. t. m. v gostilni Kačič, ki je bil prav dobro obiskan. Sestanek je vodil tov. **St. Velkavrh,** voj. dobrovoljec, poročali pa so od »Boja« tov. Matičič, Šifrer in Gombač, nakar se je izvolil pripravljalni odbor: tov. Velkavrh, A. Mavrič, Ferdo Čeplak, Jerar J., Kavčič J., Tavčar J., Puš Ludvik. — Pravila krajevne organizacije »Boja« so vložena in se bo sklical v najkrajšem času ustanovni občni zbor, kajti priglašenih je že mnogo članov.

Vitanje. Večina Vitanjčanov daleč naokrog je vneta za »Boj«, zlasti odkar smo se udeležili nepričakovano lepega zbora »Borcev«, ki se je vršil 27. maja t. l. v Konjicah. Čeravno od tri do 5 ur oddaljeni (Rakovec, Skomer), so hoteli videti in slišati junaške »Bojevnike« tudi naši ljudje, ki so šli kljub dežju in takratnemu mrazu (na Pohorju je padal sneg), samo da čujejo na lastna ušesa tudi oni to — o čemer se govori že cele mesece daleč naokrog. — Seveda se nahaja tudi v Vitanju človek, ki mu je »Boj« trn v peti in se vsled tega trudi na vse možne načine zmanjšati uspeh, ki ga je imelo zborovanje v Konjicah. Tako n. pr. si drzne to »človeče« trditi, da so gotovi konjiški »mogotci« ugotovili, da poslušalci iz konjiškega sreza niso bogvekaj odobravali govorov. O ti nevoščljivost! Verujemo, da je gotove ljudi nepopisno bodlo vse to velikansko navdušenje večtisočglave množice, ki pa je tuintam tudi ogorčeno klicala »fej«. Komu je to veljalo, ni težko uganiti, saj jih poznamo vsi, prav vsi po njih dobrih delih.

Pri tej priliki naj bo še povedano, da si želi s prav malo izjemo vse Vitanje z okolico, naj bi prišli borci tudi v naš kraj, kjer bodo sprejeti z istim veseljem in navdušenjem kot v Konjicah. Torej upamo in kličemo »Dobro došli!«

Št. Rupert na Dolenjskem. Bojevniško gibanje postaja tudi pri nas vedno živahneje. V njem se je združilo vse, kar hoče red, pravico in poštenje. Na pobudo nekaterih agilnih članov se je pred šestimi tedni osnoval pripravljalni odbor, kateremu so pa že nekateri »prijatelji« reda, pravice in poštenja prerokovali smrt, preden bi se imelo novo dete poroditi.

Pravila pa so nam bila v redu potrjena in **v nedeljo 27. maja** smo že imeli **ustanovni občni zbor.** Pomen novega pokreta je navzočim po kratkih, pa izbranih besedah pojasnil naš agilni predsednik. Njegov nagovor je napravil globok vtis na zborovalce. Članov se je prijavilo že **nad 200** in se bo število v kratkem še potrojilo. Sprejema članstvo tajnik in vsi odborniki, vsak za svojo vas. Zbor se je končal v najlepšem redu in razpoloženju z vzklikom: Vse za narod, kralja in državo.

Vuhred ob Dravi. Ko sem prečital zadnjo, t. j. 18. štev. »Preloma«, sem bil veliko srečnejši kakor zadnjih sedem let. Obupal sem bil že nad vso pravičnostjo in poštenostjo, misleč, da so moji nazori in pa moja pamet napačni, in da ni izgleda, da bo kedaj prišel obračun s temi pijavkami naroda. **Ali vendar so se našli možje, ki si upajo s krivico na dan in se spominjajo tudi ubogih drž. nameščencev, ne samo, da so jih ti lažni demokrati premeščali, ampak, da so jih pestili in davili na vse mogoče načine ter jim po življenju stregli.** Ne navajam tega zato, da bi mi kot posamezniku pomogli, ampak, da podprem Vaše iskreno delo s tehtnim dokumentom, ki ga prilagam. Ker delate za splošnost, vem, da bom tudi jaz deležen dobrote pravičnosti, ko vsi skupaj dosežemo naš cilj.

Šmartno ob Paki. Tudi pri nas je gibanje »Borcev« vzbudilo veliko zanimanje. List »Prelom« gre iz rok v roke. Prešinilo nas je upanje, da se bodo potom delovanja »Borcev« razmere predrugačile in bo nastala nova doba. **Sedanje stanje je res neznosno in je ljudstvo že čisto obupano.** Par ljudi je komandiralo in teroriziralo vse druge. Postavili so se na stališče, češ samo mi smo državotvorni, kdor je proti nam, je proti državi. **So to ljudje, ki si leta 1917 niso upali podpisati majniške deklaracije,** sedaj pa, o čudo, so se naenkrat spreobrnili in postali patentpatrioti. Vsi pa, ki nočejo trobiti v njihov rog, so po njihovem izdajice. Trdno upamo, da bo gibanje »Borcev« tudi pri nas temeljito izčistilo ta avgijev hlev. Čas obračuna se bliža. Nasprotniki »Borcev« to dobro vedo in že hodijo nekako bolj povešenih glav. **Vsi bivši vojaki želimo, da se tudi pri nas ustanovi organizacija »Borcev« prej ko mogoče.** Potem pa na delo za našega kralja in državo, **za kar smo vedno pripravljeni boriti se.**

Polica pri Višnji gori. Februarja tega leta sem zvedel novico, da se je v Ljubljani ustanovila organizacija »Združenja borcev Jugoslavije«. Sprva temu nisem posvečal nikake pažnje, ker tudi nisem bil informiran o stališču organizacije. Sem pač bil mnenja, da se nanaša le na bivše bojevnike iz svetovne vojne. Toda 15. marca letos sem slučajno dobil v roke čisto nepoznan list »Prelom«, glasilo te nove organizacije. Tudi za ta list nisem imel sprva nikakega zanimanja. Že po enem prečitanem članku pa je začelo moje občudovanje naraščati, da nisem mogel z branjem končati prej, dokler nisem lista popolnoma do konca prebral. Bil sem popolnoma očaran nad tako resničnim in točnim pisanjem tega lista. Resnici na ljubo in Vam voditeljem te nove organizacije v čast moram priznati, da že nekaj let prebiram večina vse slovenske časopise, dnevnike in tednike, a do danes še noben list ni prinašal tako globoko zajetih in v srce segajočih člankov. Nisem mnogo premišljeval in okleval, takoj sem si ga naročil in ga sedaj v veselem pričakovanju prejemam. S presrčnim veseljem pozdravljam novi pokret in Vam želim najsijajnejših uspehov v težkem delu in borbi za rešitev našega naroda in države. **Da, nova doba zahteva novih ljudi, ljudi čistih src in poštenih rok, ker le takim bo narod še zaupal. Vsem bivšim in sedanjim voditeljem ljudstvo ne zaupa več, ker je nad njihovimi deli strahovito razočarano.** Ne morem sicer govoriti o meščanskih in delavskih slojih, katerih razmer ne poznam tako, govorim le v imenu kmečkega stanu, ki ga je vendar velika večina. In kako je preprosto in pošteno podeželsko ljudstvo razočarano nad svojimi voditelji, kako se zbira v srcih ljudskih množic stud in gnev nad izkoriščevalci, to mora vedeti samo tisti, **ki med tem ljudstvom dan za dnevom živi, z njim trpi.** Zatorej novi pokret iz srca pozdravljam in se pridružujem armadi borcev za poštenost in pravičnost, želim pa tudi sodelovati po svojih močeh. Pri nas je še mnogo dobrih in čistih in poštenih rok, ki se bodo z veseljem poprijele novega gibanja borcev Jugoslavije za državo in narod.

Studenec pri Sevnici. Na Binkoštno nedeljo 20. maja smo tudi v našem kraju položili temelj pokreta »Boja«. Zbrali smo se v prostorih pri tov. Pircu. Po obrazloženju namena organizacije in smeri pokreta smo sklenili, da tudi mi ne zaostanemo. Izvolili smo pripravljalni odbor z agilnim predsednikom Francetom Ajdnikom in uredili vse potrebno, da nam bo mogoče čimprej pristopiti k splošno zaželjenemu ustanovnemu občnemu zboru krajevne organizacije.

Ljutomer. Dne 3. t. m. se je vršil v hotelu Resnik informativni sestanek Udruženja Borcev Jugoslavije »Boj«. Sestanek se je vršil pod predsedstvom tovariša dr. Adolfa Salbergerja. O ciljih in namenih organizacije »Boja« je poročal kot delegat izvršilnega odbora tovariš Škrbec. Sestanka so se udeležili tovariši iz mesta Ljutomera kakor tudi iz več okoliških občin in iz Prekmurja. Zanimanje za našo organizacijo je zelo veliko. Udeleženci iz Prekmurja so izrazili željo, da bi »Boj« čimpreje organiziral večji zbor. Na ta način bi bilo omogočeno celemu narodu, prisostvovati govorom voditeljev naše organizacije. Z geslom: »Borci v zbor!« se je zaključil prvi sestanek naše organizacije na vzhodni meji naše ožje domovine.

Stražišče pri Kranju. Gibanje, ki s svojo življenjsko silo prodira po naši državi: po mestih, trgih in vaseh, v zadnje koče gorskih vasi, in ki osvaja srca in duše ljudi, ki mislijo in živijo ter hočejo živeti pravično, je razgibalo tudi vasi naše občine. Prebudilo nas je iz spanja in vzdramili smo se, da začnemo z delom, ki bo rodilo bogate sadove. Prebudilo je može, ki so se borili in so že osiveli, potem može v zrelih letih in še fante, mlade, polne življenja. Vsi smo se strnili v enotno fronto, močno faiango, ki bo šla po usmerjeni poti in ni je moči, da bi jo zaustavila. Vsi smo prežeti z istimi ideali: **red in pravica** naj zavladata v vsem našem javnem življenju. Porušijo naj se **stari,** trhli stebri, ki že pokajo in postavijo naj se mladi, močni, orjaški, da ne bodo **zastonj trohnela trupla onih, ki so padli zato, da se ustvari močna in lepa Jugoslavija,** v kateri ni razlike med brati in kjer ne tlači eden drugega.

Vsi, možje in fantje smo se strnili in pokazali, **da se hočemo boriti za visoke ideale pravice, ljubezni in poštenosti.** Pokazali smo to na **ustanovnem občnem zboru na Laborah,** ki se je vršil v četrtek 24. maja zvečer.

Predsednik krajevne organizacije »Boja« v Kranju, **tov. Česenj,** nam je govoril o potrebi in pomenu te in take organizacije in o njenem cilju, ki je zadovoljstvo naroda in uspeh naše domovine Jugoslavije. »Boj« gre proti onim, ki imajo v zakupu ves nacionalizem. Naš narod naj ohrani svoj jezik, svojo kulturo; zavedamo se in vemo vsi le to, da je vsak dober Slovenec, Srb ali Hrvat tudi dober Jugoslovan.

Po govoru tov. Česnja so se vršile volitve. Izvoljen je bil sledeči odbor: **preds.** Ciril Schiffrer, trgovec; **podpreds.** Janez Porenta, posestnik; **tajnik** Ivan Oman, akad.; **blagajnik** Miha Draksler, posestnik; **gospodar** Janez Japel st.; **arhivar** Janez Bašar, delavec; **7 odbornikov** in njihovi namestniki ter **nadzorstvo.** Odbor je bil soglasno izvoljen.

Pri slučajnostih je tov. Ham iz Kranja v ognjevitih besedah orisal pomen in važnost organizacije. Govoril je, da bodo prišli novi dnevi, boljši in lepši. Vsi oni, ki so danes ponižani in zaničevani, bodo vstali, da se otresejo jarma, ki jih teži, in da zadihajo v svobodi. Prišel bo čas, ko bodo maščevane vse krivice in kaznovan vsak greh.

Takrat vremena Kranjcem bodo se zjasnila, jim milši zvezde kakor zdaj sijale. — Zborovalci so mu dali priznanje z navdušenim aplavzom, nakar je bil ustanovni občni zbor zaključen. Vtis tega večera je neizbrisen in bo pri delu vzpodbujal vse in vsakogar.

Vsi na delo! Do zmage!

*

NAŠIM DOPISNIKOM!

Radi obilice tvarine smo marsikaj morali odložiti na prihodnjič. Prosimo potrpljenja.

Obvestila

Vsem našim organizacijam!

Opozarjamo vse naše organizacije, da je njih dolžnost, udeleževati se naših zborov, kadar se isti vrše v neposredni bližini organizacij. Delegati naj se vedno javijo pri vodstvu zbora in naših govornikih, da se spoznamo in na ta način gojimo tovarištvo med člani vseh organizacij.

OPOZORILO: Tradicijonalni kmetski praznik na Krškem polju se vrši kakor običajno tako tudi letos dne 15. avgusta. Ob tej priliki bo konjska in živinska razstava, velike konjske dirke itd. Naprošamo vse organizacije in društva, da se pri izbiri datuma za event. prireditve ozirajo na ta dan. Odbor.

V Senovem pri Rajhenburgu dobite »Prelom« pri Josipu Gorišku, hšt. 51.

Hitite s poravnavo naročnine. Kdor se ne misli na ročiti na »Prelom«, naj list vrne po pošti z označbo »Nazaj«.

Mnogi naši cenjeni naročniki se pritožujejo, da ne dobivajo redno »Preloma«. Naznanjamo, da se list točno pošilja vsem naročnikom in da se razpošiljanju posveča največja pažnja, tako da krivda nikakor ne gre na rovaš uprave, temveč jo je treba iskati drugod.

DEŽNIKE
NOGAVICE
na drobno in na debelo
kupite najugodneje
v tovarni
JOSIP VIDMAR
Ljubljana
Pred Škofijo 19
podruž.: Prešernova ul. 20
Beograd
Kralja Milana 13
Zagreb
Jurišičeva ul. 8

F. HREHORIČ
Manufakturna veletrgovina
Ljubljana, Tyrševa cesta štev. 28
Telefon 24-04

Širite »Prelom«!

Pišite na čekovni položnici na hrbtu, »NOV« ali »STAR« naročnik!

Delo na polju je naporno

Naporno pa je tudi pranje. »PERION« pralni prašek Vam to delo olajša. Zahtevajte ga pri Vašem trgovcu, ki Vas bo rad postregel. Vaše perilo bo po pranju snežno belo in še bolj trpežno!

Izdaja za konzorcij »Preloma« dr. Bogdan Žužek. Urednik Vladislav Fabjančič. — Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani, predstavnik A. Kolman. — Vsi v Ljubljani.